

УДК 330.34.01

Концептуальні засади розвитку інклюзивної економіки

*Балджи М.Д., д.е.н., професор,
Одеський національний економічний університет*

Забезпечення й реалізація принципів сталого стратегічного розвитку потребує подальшого вдосконалення й залучення широких верств населення, що дозволяє втілювати положення сталості соціально-економічної спрямованості. Це стає можливим завдяки реалізації нових підходів.

В 2017 році була представлена альтернативна система оцінки економічного розвитку країн світу, яка отримала назву – інклюзивна економіка. Вона полягає у адаптації соціо-еколого-економічної системи до потреб людини, коли всі зацікавлені сторони повинні брати активну участь для отримання позитивного результату при рівних можливостях. У рамках інклюзивної моделі люди адаптуються, змінюються, враховуючи і задовольняючи потреби кожного члена суспільства [1, с. 20]. Таким чином, інклюзивна економіка спрямована на збільшення ступеня участі всіх громадян суспільства у процесі економічного зростання та істинний розподіл його результатів.

Теоретичне напрацювання трактування «інклюзивної економіки» базується на розроблених концептуальних підходах, що дозволяє визначити подальшу стратегію дій та бачення перспектив розвитку.

Концепція інклюзивної економіки передбачає, що кожен суб'єкт економіки є важливим, унікальним, цінним для суспільства і має можливості для задоволення власних потреб. Інклюзивне зростання економіки виступає передумовою гуманного розвитку суспільства, тому він є багатofакторним і багаторівневим процесом, бо основою проступає економіка максимальної зайнятості і взаємодії усіх суб'єктів. Сучасне громадянське суспільство неможливе без активного залучення всіх членів у різні види діяльності, поваги прав і свобод кожної окремої людини, забезпечення гарантій безпеки та рівноправності [1, с. 21].

В інтерпретації загальних концептуальних положень з'являються нові акценти, що підкреслюють комплексний підхід при вирішенні існуючих проблем, роблячи акцент, в тому числі, на екологічну складову [2]. Також звертає увага на залучення до процесу розвитку різних секторів економіки при спеціальному акценті на інфраструктуру та встановлення прямих зв'язків між макро- і мікродетермінантами зростання в якості необхідної умови довгострокової стійкості [3].

Вітчизняні науковці підкреслюють, що інклюзивне зростання покликано забезпечувати справедливі можливості для економічних учасників під час економічного розвитку та рівноправ'я секторів економіки та верств населення, а також зосереджує увагу на рівності людського капіталу, екологічного стану довкілля, соціального захисту, продовольчої безпеки тощо. В сучасних умовах розвитку України

впровадження концепції інклюзивного розвитку має важливе значення, оскільки вона: може стати поштовхом для економічного підйому без застосування жорстких заходів; враховує диверсифікованість економіки; акцентується на проблемах соціальної несправедливості та екології; сприяє зростанню зайнятості [4, с. 11].

До концептуальних засад розвитку інклюзивної економіки доречним буде включення наступних елементів:

- принципи (сталості, комплексності, системності, соціальної паритетності) – дозволяють провести аналіз, оцінювання та визначити подальші наслідки запровадження положень інклюзивності;

- фактори (об'єктивні, суб'єктивні) – визначають процеси розвитку економіки, а також роль суспільства в цілому та окремої соціальної одиниці, зокрема, в якості господарюючого суб'єкта в соціо-еколого-економічній системі;

- функції (нормотворча діяльність, стратегічне управління, оцінювання, регулювання, контроль і моніторинг, моделювання та прогнозування) – дозволяють окреслити дієвість в подальшому напрямку розвитку для підтримки соціо-еколого-економічної системи в стані придатності для нормальної життєдіяльності населення;

- методи (системного аналізу і синтезу, порівняння, логічного узагальнення та комплексно-цільового підходу, статистично-економічного аналізу) – виступають засобами вимірювання процесу інклюзивності.

Окреслені напрацювання дозволять поетапно проаналізувати, дослідити, оцінити залучення потенціальних галузей та господарюючих суб'єктів на певній території, враховуючи соціальну, екологічну та економічну складові сталого стратегічного розвитку. Незважаючи на зазначене, запропоновані загальні концептуальні засади потребують доопрацювання, результати якого доречно реалізувати в Україні.

Список літератури

1. Базилюк А.В., Жулин О.В. Інклюзивне зростання як основа економічного розвитку. *Економіка та управління на транспорті*. 2015. Вип. 1. С. 19–29.

2. Incorporating Green Growth and Sustainable Development Policies into Structural Report Agendas. *A Report for the G20 Summit* (Los Cabos, 18–19.06.2012). URL: <http://www.oecd.org/dataoecd/44/10/50643282.pdf> (дата звертання: 17.08.2019).

3. Changing the Conversation on Growth. Inclusive Growth: Concepts, Methods and Work Ahead. Background Note. Second OECD. *Ford Foundation workshop*. URL: http://www.oecd.org/inclusive-growth/Background%20Notes_IG%20Workshop_27%2020202014_US.pdf (дата звертання: 17.08.2019).

4. *Інклюзивний вимір розвитку міст – центрів ділової активності України: тенденції та перспективи: наукова доповідь* / М.І. Мельник. – Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», 2019. – 55 с.